

AR MOKYTI IKIMOKYKLINUKĄ SKAITYTI?

Nuomonės šiuo klausimu įvairios. Vieni pirmokų mokytojai būtų laimingi, jei vaikas į pirmą klasę ateitų net nepažindamas raidžių, kiti mieliau mokytų tuos, kurie jau moka jungti skiemenis. Anksčiau bet kuris švietimo sistemos darbuotojas teigė, kad mokymas skaityti yra mokytojų darbas. Buvo manoma, jog tėvai nesupranta pedagogikos ir vaiką moko nepakančiai. Dėl to vaikas ima tiesiog nekęsti mokymosi proceso. Šiandien požiūris į mokymą skaityti šeimoje pakito. Tyrimai rodo, kad vienas iš keturių pirmokų (jei jis nebuvo mokytas skaityti namie) neįveikia mokymo programos. Daug didesnis progresas pastebėtas tų, kurių tėvai pamokė skaityti iki mokyklos.

TRYS BŪTINI DALYKAI PRIEŠ MOKANT VAIKĄ SKAITYTI

1. Neverskite vaiko mokyti. Jei raidelių mokymąsi taikysite kaip bausmę ar nemalonią pareigą, gero nelaukite. Sūnų ar dukrą nuteikite taip, kad skaitymo pamokėlę priimtų kaip dovaną. Jei kritikuosite, jog vėl pamiršo raidės pavadinimą, vaikas ims manyti esąs nevykėlis, todėl nepamirškite pagirti.

2. Skaitymo pamokėlės turi būti labai trumpos ir nevalginti. Nebūtina susėsti prie stalo. Galbūt vaikui įdomiau iškirpti jūsų nurodytą raidę iš žurnalų. O gal pirmiausia išmokti perskaityti reklaminius skydus mieste, užrašus ant saldinių ar mėgstamų žaislų.

3. Prieš mokydami vaiką suvokti „juodas avis baltose lankose“ išmokykite jį elementarios skaitymo technikos (kaip skaitant verčiami lapai, kad skaitoma iš karės į dešinę, kad pagrindinės mintys išskiriamos pastraipomis).

Na, o jei vis dėlto nusprendėte mokyti, tai ...

MOKYMO BŪDAI

Nors sukurta daug mokymosi skaityti metodikų, iki šiol paslaptis, kaip vaikams tai pavyksta (prisiminkite savo skaitymo pradžia). Juk dažniausiai raides jie pradeda pažinti savaime, o vieną dieną netikėtai perskaito kokią nors etiketę. Manoma, kad vaikas pats išsirenka priimtinausią jam mokymosi būdą. Vis dėlto siūlomi trys populiariausi mokymo skaityti būdai.

1.,Žiūrėk ir skaityk“

Šis būdas išmokys vaiką pažinti parašytus žodžius pagal jų raidinę išraišką. Nuolat skaitydamas tuos pačius žodžius, jis suvoks galimus raidžių junginius. Ant popieriaus ir lipdukų parašykite įvairių žodžių. Lapelį su išmoktu žodžiu dėkite į „vaiko žodžių dėžutę“ (arba lipduką su išmoktu žodžiu klijuokite į lipdukų albumėlį). Vaikas bus laimingas, matydamas, kaip pilnėja jo išmoktų žodžių dėžutė (panašiai, kaip jaučiatės jūs, kai pilnėja banko sąskaita). Nepamirškite išmoktų žodžių pakartoti. Nerašykite tokių žodžių, su kuriais vaikas niekada nesusiduria. Nebus jokios naudos, jei atžala kaip papūga išmoks žodžių „trajektorija“, „stigma“ ar „lokautas“ ir pan.

Siūlomos tokios papildomos pratybos:

- raidės elementų piešimas;
- labai didelės raidės apvedžiojimas pirštuku (pieštuku, flomasteriu);

Šiame etape galime panaudoti įvairias veiklas – raidžių kortelių, skiemenų, žodžių, paveikslėlių su besimokoma raide kilnojimu, karpymu, klijavimu.

2.,Klausykis ir skaityk“

Akustinis raidžių ir skiemenų mokymosi būdas vaikams labai priimtinas. Jiems įdomu kartoti tuos pačius garsus. Mama skaito žodį raidėmis, skiemenimis ir galiausiai visą. Vaikas kaip aidas atkartoja. Būkite atidūs mokydami balsių, juk jie mūsų kalboje yra trumpi ir ilgi.

Skiemenų skaitymas:

- mokymas raides sujungti į skiemenis (garso skambėjimas keičiasi nuo garsų esančių šalia);

- skiemenu sudarymas iš raidžių ir skaitymas (sudedami skiemenys iš raidžių, vienos skiemens raidės keitimas kita, pridėjimas, atėmimas (sa, so, sė, as, sas, tas, kas) ir t. t.
- skiemenu kortelių skaitymas (pridedant prie uždaro skiemens priebalsį as- tas, vienskiemenių žodžių gretinimu pas-pus, priebalsių panašios struktūros samplaikas – dro, kro, pro.

3.„Ieškok ir skaityk“

„**Dvyniai**“ – vaikas ieško ką tik perskaityto skiemens ar žodžio knygoje, laikraštyje, žurnale, reklaminiame buklete.

Tai vadinamasis reikšminis skaitymo būdas, kai vaikas skaitomoje knyguteje ieško mamos nurodytų žodžių. Tuomet vaikas juos įsimena ne tik pagal tai, kaip jie atrodo, bet ir ką reiškia. Šis būdas natūralus. Pirmiausia reikėtų ieškoti daiktavardžių, po to veiksmažodžių.

„**Abrakadabra**“ – iš išmėtytų raidelių sudaryti užšifruotus žodžius. Vaikas bus seklys, kuris iššifruos (įvykdys misiją) žodį, kurį taip nevykusiai parašė žvalgas. Vaikui bus linksma stebėti, kaip nevykusiai žvalgas parašė žodžius ir jam padėti bus malonu.

SVARBIAUSIA:

Mokykitės „skaityti žaidime“ – šio žaidimo metu raidės tampa žmogučiais, kurie draugauja ir taip sudaro žodį. Viena raidelė pvz. A bėga prie kitos. Mes tariame „A“ kol ji nepasiekia kitos raidės „Š“. Abi jos sako AŠ.

Tokia veikla nenuobodi. Galima rašyti ant stiklo, smėlio, stalo virtuvėje ir pan. Taip vaikas įpras jungti raideles į skiemenis, o juos į žodžius.

Svarbu vaiką girti už menkiausią pastangą ir teisingai atrastą skiemenį. Svarbu tarti skiemenį, o ne atskiras raideles. Palaipsniui skiemens vaizdas suformuos įgūdį jungti raides į skiemenis ir automatizuosis.

Praeis nemažai laiko, kol vaiko skaitymas bus pakankamos technikos. Todėl svarbu vaiką palaikyti ir padrasinti, net jei sunku vaikui pradžioje suvokti ką perskaitė.

Skaitykite vaikui garsiai, aptarinėkite tai ką perskaitėte. Sąmoningai skaitykite vaikui tik iki įdomios vietos ir prisiminkite, kad reikia skalbti, pagaminti vakarienę ir pan. Vaikas pats ims knygą, o jeigu ne, provokuokite jį pasakydami, kad herojų likimą jis gali sužinoti skaitydamas toliau. Domėkitės, ką vaikas sužinojo perskaitęs ir tegul jums papasakoja.

Faktai apie skaitymą:

- 10% mokinių, baigdami I klasę, dar neturi minimalių skaitymo įgūdžių
- 30% mokinių pirmoje klasėje turi tarimo trūkumų
- 90% mokinių neišlavėjusi foneminė klausia, garsų analizės užduotis gebėjo atlikti 2% moksleivių
- Paraidžiui skaito 59% 1 klasės ir 8% 2 klasės mokinių
- Skiemenimis skaito – 27% 1 klasės ir 58% 2 klasės mokinių
- Žodžiais skaito – 3% 1 klasės ir 25% 2 klasės mokinių
- Visai neskaito 11% 1 klasės ir 9% 2 klasės mokinių

Sėkmė palanki tiems, kurie jai pasiruošę. (I. Azimovas)

